

Női esélyegyenlőség Európában
Nőtudományi tanulmányok és a munkaerőpiac kapcsolata
Magyarországon

Szerkesztette: Pető Andrea
Balassi kiadó, Budapest, 2003

Harriet Silius, Hárs Ágnes, Juhász Borbála és Pető Andrea tanulmányait mutatja be az a kötet, melynek megjelenésével úttörő jelentőségű munka látott napvilágot. Az EU 5. Keretprogramjában, az ELTE Szociológiai Intézetének Kisebbségsszociológiai Tanszékén készült kutatás fókuszában a nőtudományi stúdiumokat végzett nők és tanulmányaik állnak. Ezért tölt be megkülönböztetetten fontos szerepet a tanulmánykötet mind a felsőoktatási tanulmányokra, mind a tanulmányok és a munkaerő-piaci elhelyezkedés közti kapcsolatra vonatkozó eddig végzett kutatások területén. A kutatás olyan stúdiumokat, és a feminizmus fogalmának körüljárásával olyan társadalmi nézeteket állít a középpontba, melyek Magyarországon eddig csak elvétve, az egyetemi tantárgylista mellékszereplőiként jelenhettek meg.

A kutatás kilenc európai országra terjed ki. Hét uniós tagországra (Franciaország, Hollandia, Németország, Olaszország, Finnország, Nagy-Britannia, Spanyolország) és két csatlakozó országra (Magyarország és Szlovénia). Az elmúlt tiz évben nőtudományi kurzusokat vagy tanulmányokat végzett nőket kértek fel kérdőíves válaszadásra tanulmányaikra vonatkozóan. Közülük Magyarországon 2002 tavasza és ősze között húsz volt és tiz jelenlegi diákot interjúvoltak meg arról, hogy miért választották a nőtudományi kurzusokat, tanulmányaik milyen hatást gyakoroltak életükre, és van-e kapcsolat a nőtudományi stúdiumok és a nők munkaerő-piaci elhelyezkedése között. Ez az összehasonlító kutatómunka egyrészt alkalmat ad az általános európai helyzet megismerésére, másrészt részletesen beszámol a magyarországi állapotokról.

Négy munka foglalja össze a kutatás eredményeit: Harriet Silius „Foglalkoztatottság, egyenlő esélyek és a nőtudomány (women's studies) kilenc európai országban” címmel a vizsgált országok közti legfontosabb hasonlóságokat és eltéréseket fejt ki a kutatás tárgyára vonatkozóan. „A nőtudományi stúdiumok hatása a résztvevők munkaerő-piaci pozíciójára. A kérdőíves kutatás eredményei” című tanulmányban Hárs Ágnes a magyarországi kutatás kvantitatív elemzését végzi el. A kvalitatív elemzés eredményeiről két tanulmány számol be. Juhász Borbála „Fiatal magyar nők és a nőtudományi stúdiumok. Az interjúk elemzése” című tanulmánya az interjúk mély elemzésén keresztül olyan kérdésköröket jár körül, mint például az egyenlő esélyek és a nőtudományi stúdiumok intézményesülése, „a nőtudományi stúdiumok és a munkavállalás összefüggései a hallgatók reményei és a realitás tükrében”, vagy „a nőtudományi stúdiumok hatása a hallgatók mindennapjaira, a feminizmushoz való viszonyuk változása” (83). Pető Andrea „Magyarországon egyszerűen [...] nem lehet nem feministának lenni. A feminizmusok szerkezete

HÍREK, INFORMÁCIÓK

és a kollektív identitás alakulása a magyar nőtudományi kurzust végzőknél” címmel az interjúalanyokat vallomásaik alapján a feminizmus különböző ágazataiba sorolva, többek között arra hívja fel a figyelmet, hogy hamis képet állít fel az, aki a feministákat a férfigyűlő „sárkány” képével azonosítja. A tanulmány eredményei magyar nők példáján és tapasztalatain keresztül a feminizmussal kapcsolatos, Magyarországon még nagyon erőteljesen jelenlévő előítéletek sorát vétózzák meg.

A tanulmányok, mindezen túl, árnyalt képet nyújtanak a média által ma már oly gyakran emlegetett esélyegyenlőség fogalmának magyarországi helyzetéről, illetve a feminizmussal azonosuló, azt felvállalni merő nők mindennapi dilemmáiról és kényszerű megalkuvásairól. Olyan írásokról van szó, melyeknek uniós csatlakozás előtt álló országunkban különösen fontos figyelmet szentelni.

Varsa Eszter

A kutatásra vonatkozó további részletek a www.hull.ac.uk/ewsi honlapon található.